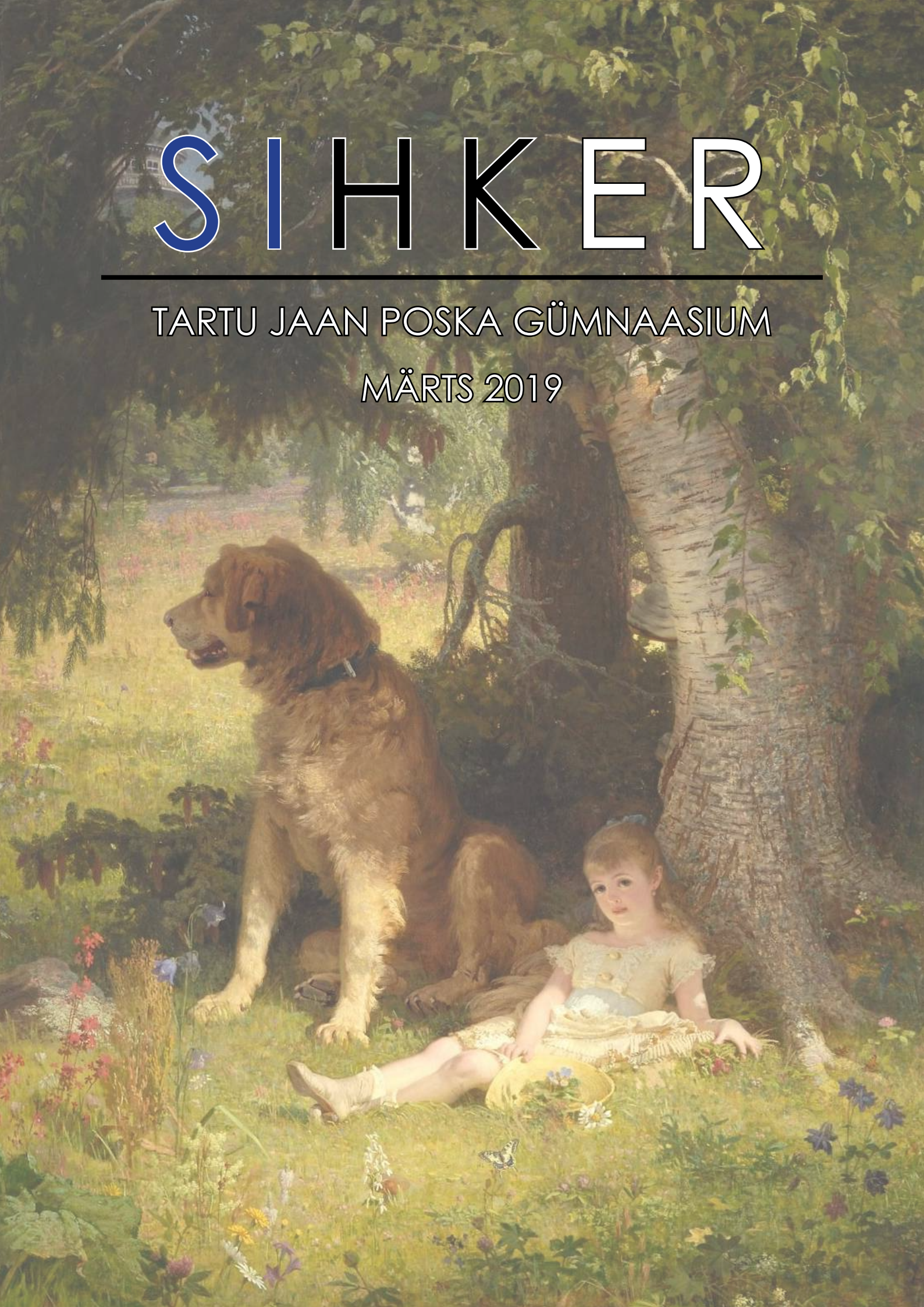

SIHKER

TARTU JAAN POSKA GÜMNAASIUM

MÄRTS 2019

Unustet´on talvekasuk´,
nurka viidud suusadki,
torus huulil nüüd vast tasub
vilistada kõvasti...
On kevad käes, on linnud kohal,
päike taevas, muru vohab...
Kevad, kevad südames!

Õue vaadates aga seda kevadet ei näe. Ilmateadet uudistades ka mitte. Seesugune morn algus saab tähendada ainult üht - kõik poskalased on juba käinud või lähevad vaatama filmi „Tõde ja õigus”, mida kindlasti maha magada ei tohi. Jaan Poska näole seesugune käitumine naeratust ei too. Mainitud film ei sobi kohe üldse levinud arusaamaga, et Eesti filmimaailmas valitseb pärast mullust heldet lisaraha mõõnaperiood. Ausõna, tegu on meistriteosega, mis on teinud poed ja kõikvõimalikud raamatuvahetusprojektid Tammsaare teostest tühjaks. Kui sulle tundub, et Sihkergi on kuidagi harvemini koolis nähtaval, siis ole mureta, kirjutame kõigest hoolimata edasi, oleme lihtsalt lumerohkest talvest veidi väsinud gümnasistid, mitte vaesed Eesti filmitegijad.

Leht, mida hoiad, räägib nendest, kelle üle üks eestlane suurt uhkust tunneb - tublid sportlased ja õpetajad. Mari Roostiku ja Mären Karmi persoonilugusid lugedes leiab sealt nii mõndagi, mida pedagoogid tundides rääkinud ei ole. Juhime tähelepanu ka sellele, et lisaks õpetajatele on meil ka hästi agarad õpilased, kes koolitükkide kõrvalt ka kõike muud teha jaksavad! Sihkrile omaselt kõneleme ka (tänapäeva) kultuurist. Mõnusat lugemist!

Eesti sportlaste saavutused aastal 2018

Anette-Mai Pirk-Birk

Magnus Kirt

3. juunil püstitas odaviskes Eesti rekordi - 88.45 meetrit.

5. juunil parandas Eesti rekordit 88.73 meetri peale Soomes.

13. juulil IAAF-i Teemantliiga etapil, mis toimus Marokos, tõstis järjekordselt Eesti rekordit 89.75 meetri peale.

Euroopa meistrivõistlustel Berliinis saavutas tulemusega 85.96 pronksi.

Saskia Alusalu

24. veebruaril PyeongChangis taliolümpial sai kiiruisutamises 4. koha.

26. augustil Tartu Rulluisumaratonil 42 km distant-sil saavutas võidu.

Kelly Sildaru

Juuniorite maailmameistrivõistlustel Uus-Meremaal saavutas Kelly 26. augustil hüpetes (Big Air) 2. koha, 31. augustil naiste pargisõidus võidu ning 4. septembril naiste rennisõidus samuti võidu.

23. novembril Austrias sai Kelly maailmakarika võistlustel pargisõidus esikoha.

8. detsembril USAs sai Kelly maailmakarikavõistlustel rennisõidus esikoha.

13. detsembril USAs saavutas Dew Touri võistlustel pargisõidus esikoha.

Ott Tänak ja Martin Järveoja

2018. aastast on Toyota Gazoo Racing WRT meeskonnas.

See hooaeg võitsid nad rallid Argentiinas, Soomes, Saksamaal ja Türgis.

Autoralli maailmameistrivõistlustel jäid nad 3. kohale 181 punktiga.

Zoomi ennast välja ja ela unistuses

Kaisa-Maris-Hagel

Kas unistused tõesti lähevad täide, kui neisse sügavalt uskuda? Jah, lähevad! Ehtsaks tõestuseks on meie kooli humanitaar- ja kultuuriainete valdkonna õppejuht ning eesti keele õpetaja **Mari Roostik**. Nii nagu jõuavad Remarque'i teosed enamjaolt Pariisi, siis nii ka tema. Juba lapsest saadik, olles lummatud erinevatest teostest, kõlas Roostiku peas mõte: „Pariis, Pariis, Pariis... Ma tahan sinna minna, tahan seal elada, ma tahan seal olla!“.

Aastaid hiljem koos enda elukaaslasega see soov täituski. Kuid suureks pettumuseks oli see tema sõnul kõige mõttetum Pariis, mida üldse kunagi kogeda saab, sest külastati ainult turistikaid. Kuigi reis pakkus igati palju emotsioone, ei olnud see ikkagi see, mida ta oli oodanud.

Meie kõigi elusid juhib saatus ja kõik, mis juhtub, pole juhuslik. 2016. aasta jaanipäevale eelsel ööl oli see hetk, millal saatusekäsi sai Roostiku kätte ning pakkus võimalust Pariisil ennast veel kord tõestada. Olustik sellel õhtul oli täpselt nagu ühel perfektsel Instagrami pildil – sõbrad, kitarrimäng, lõke... . Vesteldes sõbrannaga, kes tegi ettepaneku tulla Pariisi, oli ta kõigele mõtlemata koheselt nõus. See oli kõige juhuslikum asi, mis temaga juhtunud on, mis viis ühele väga põnevale seiklusele. Pariisis töötas Roostik vabatahtlikuna ühes raamatupoes nimega Shakespeare and Company, mille ülemisel korrusel ta ka esialgu elas. See asub täiesti linna südames, Notre Dame'i kõrval üle tee. Viibides seal sel korral kokku umbes viis või kuus nädalat, oli täitunud lõpuks tema unistus - see oli see Pariis, millest ta oli lugenud ja oodanud. „Ja nende pikkade jalutuskäikude... ohh issand kui palju ma jalutasin seal. Ikka tunde ja tunde ja kilomeetreid“, ainuüksi see lause suudab panna tundma, milline on tunne elada enda unistuses. Peale seda korda sattus Mari Roostik Pariisi veel mitu korda, kuid lühemaks ajaks, kuni 2017. aasta suveni. Siis läks ta sinna jällegi kuueks nädalaks tööle ning ei elanud enam raamatupoe ülemisel korrusel. Elades kolmes erinevas korteris, käies metrooga tööle ja hommikuti jooksmas, sai ta tunda seda „päris Pariisi elu“. Kuigi nautides iseolemist, elades enda unistuste elu, taipas ta, et sellel ei olnud ikkagi nii suurt väärtust, kui kõik lähedased ja kallid olid Eestis. Kuue nädala pärast pidi ta tulema tagasi kodumaale ja naasma töötegevuste juurde, sest algavaks

uueks kooliaastaks oli vaja teha ettevalmistusi. Peale seda ei ole tal siiani olnud aega, et sinna tagasi minna. Kuid peale meie vestlust suutis see plaan ennast Roostiku mõtetesse istutada.

Põhjus, miks Mari Roostik selliseid reise ette võtab on, et ennast kõigest siinsest välja zoom'ida ja enda telg jälle paika saada. Tagasi tultes ei tunne ta sinna jäänud elu igatsust, vaid teda täidab kõike hõlmav rahulolutunne. Enda töös ja tegemistes annab ta endast alati maksimumi ja et väärtused ning eesmärgid jälle selgemaks saaks, mängib kaugel vaatamine väga suurt rolli. Pariis on see koht, kust tagasi tultes on tal patareid täiesti täis ja valmis andma meie kooli õpilaste jaoks endast jällegi kõik. Kõige raskematel hetkedel tekkis ka

Nagu Mari Roostik rääkis, siis Shakespeare and Company on tohutu ajalooga pood. Sinna ei satuta ega jääda kunagi juhuslikult. Vähe leidub seal inimesi, kes on päriselt Prantsusmaal sündinud. Pigem on sinna rahvas kokku tulnud igalt poolt mujalt maailmast väga erinevate põhjuste tõttu. Poes töötades tekib komuunitunne ja ega muud moodi sellises suures üksikus linnas ei saakski, sest peab olema oma tugi alati olemas. See üksindus on üks põhjustest, miks ta seal ei ela. Prantsusmaal viibitud ajaga ta siiski sealset keelt selgeks ei saanud, sest tegu oli inglise raamatupoega, kus ka põhiliseks suhtluskeeles oli inglise keel. Kuid selgus, et mõningaid fraase ja lugemist prantsuse keeles mingil määral ta ikkagi oskab.

Mari Roostiku pensioniea üheks suureks eesmärgiks on ära õppida prantsuse keel, ja miks ka mitte minna sinna väärika vanaprouana oma pensionipõlve veetma. Meie keele tutvustamiseks on ta viinud raamatupoodi ka ühe eestikeelse raamatu ning saanud palju head tagasisidet meie emakeele ilust ja lummanud sellega sealseid poe asunikke. „Kas ma soovitan minna? Jah ja ei,“ oli Mari Roostiku arvamus peale gümnaasiumi välismaale lahkumise kohta. Sellele küsimusele vastas Roostik kui 28-aastane inimene, mitte kui õppejõud. Oluline ei ole, kas minna välismaale või mitte, asja tuum seisneb mõttes. Oluline on enda jaoks välja mõelda, miks või miks mitte. Kui minnakse lihtsalt lõbutsema ja pidutsema, siis see ei tule tavaliselt välja, kui siis väga üksikutel kordadel. Kui minna ennast otsima, siis selleks ei pea alati minema välismaale, vaid selle kogemuse saab kätte ka siin samas Tartus kohvikus töötades.

See võib toimida, kuid ka mitte. Kõik sõltub eesmärgist, mida endale seame. Väga oluliseks silmaringi ja maailma laiendamise võimaluseks peab ta reisimist, ka enda elus. Kui Roostik ei saaks eemal olla nädalat või kahte Eestist, siis ei oleks ta nii kahe jalaga maa peal kui täna. Kuigi ise naerdes lisas: „Mitte, et ma oleks, sest olen kohutav unistaja“. Tema üheks soovitusel oli veel, et kui minna otse ülikooli, siis esimese asjana täita Erasmuse taotlus ja näha haridustaset teistest riikides. Kuidas peaks käituma aga sõjaolukorras – kas lahkuda või jääda enda kodumaale? Raske ja sügav küsimus, mille vastusele eelnes pikk paus: „Mu esimene mõte on ära minna,“ kuid seda ta siiski ei teeks. Isegi

kui oleks võimalus kogu pere ja lähedased kaasa võtta, siis Eesti on ikkagi ta kodu. Tema jalg ei astuks ühelegi lennukile ega laevale.

„Hoi kinni sellest unistusest, siis läheb see täide“, ütles Mari Roostik mulle. Me kõik peaksime endale seda mõtet vahepeal meelde tuletama ja julgema unistada. Unistamine ei ole ajaraisk, vaid asi, mis võib viia meid hoopis uutele ja palju põnevamatele radadele. „Pariis, Pariis, Pariis... Ma tahan sinna minna, tahan seal elada, ma tahan seal olla!“, mõtles ta. Ainuüksi sellest väikesest mõttest sündis hindamatu kogemus. Ole julge ja võta ka sina see risk mõelda suurelt ja tegutse, nagu tegi Roostik. Alles siis näed, mida elul sulle päriselt pakkuda on.

5

Meie kultuuri minevikust, olevikust ja tulevikust

Isabel Laiapea

Eestlasi tuntakse kui kurja, morni, aeglast ja töökat rahvast – rahvuseepos „Kalevipoeg”, kirjandusklassika „Tõde ja õigus”, isegi Liivimaa kroonika toovad kõik esile eelmainitud iseloomujooni. Me ju isegi teadvustame seda: näiteks on nii Rahva Raamatu kui Apollo raamatute esikümneis Mihkel Raua „Eestlase käsiraamat. 100 asja, mida õige eestlane teeb” – lihtlabaselt väljendades on see lugejaid pilkav teos. Võrreldes kirjatükki Eesti kirjandusklassika ja rahvuskultuuriga, ilmneb palju erinevusi: kui viimane tekitab riigis uhkust ja ühtsustunnet, tekitab Raua teos ju viha ja pettumust. Olenemata minetatud kirjandustrendidest, on eestlaste stereotüüpiseerimine tänapäeva kirjandusmaastikul väga populaarne, seda esiteks publiku, teiseks ka kirjanike seas.

Eesti kvaliteetkirjandus on ajaloo vältel olnud alati ühekülgne, kuna väikse riigi ja rahvaarvu tõttu paeluvad enamikke kultuuritegelasi ja -tarbijaid sarnased teemad. Meie riigi ajaloolisi ja praeguseid kultuuri- ja kirjandusseltse saab iseloomustada tülide, armusuhete ja kadedusega. Kui kultuuritegelaste omavahelised suhted ja tutvusringkond on intsestlikud, on seda ka kirjandusmaastikul levivad vaated ja aated. Sõnasepad – alates Kreuzwaldist ja lõpetades Indrek Harglaga – on alati ammutanud inspiratsiooni Skandinaaviast ning sellest tulenevalt ongi kirjanduses tüüpiline eestlane külm ja asotsiaalne, kuigi tänapäeva kodanikus esineb pigem vastandumist ja sisemisi dilemmasid. Iseeneslikult kerkib küsimus: kas eesti kirjanikud pole piisavalt oskuslikud kirjutamiseks uudsest ja modernsest eestlasest? Loomulikult on! Meie väiksest riigist on esitatud tervenisti kaks inimest Nobeli kirjanduspreemia: Jaan Kross ja Jaan Kaplinski. Nende kõrval ka Herman Hesse, kelle isa elas Eestis ning hiljem Saksamaale kolides kodakondsust vahetas. Kuid valides taas klassikalise eestlasliku tüüpikarakterist kirjutamise, ei astu autorid tundmatule maale, vaid räägivad loo, mis, teada-tuntud, kõikidele lugejatele peale läheb.

Meie rahvuskirjanduses valdavad stereotüübid pole aga alati naljatlevad: populaarsed noorteromaanid heidavad teismeliste peale tihti halba valgust, kirjeldades, kuidas noored narkootikume kuritarvitavad, lõdva püksikummi ringi käivad või teisi oimetuks peksavad. Noorteromaanide eesmärk on väga selge: kui sa teed asja x, paned sa end ohtlikusse olukorda ja selle tulemus on vägagi negatiivne y – lihtne, loogiline. Ühetimõistetav on ka teoste ülesehitus: mingil gümnasistil on probleemid oma pere, enda kehakaalu või sõpradega ja ta leiab eneseväljendusvõimaluse “halvast” seltskonnast, kes joob ja suitsetab. Seejärel veedab noor seltskonnas aina enam ja enam aega ning üks hetk sureb ta parim sõber, ta vägistatakse ära või juhtub temaga hoopis mingi muu traagiline sündmus – igatahes jõuab noore halb käitumine haripunkti ja justkui messiastena langevad taevast alla teismelise mamma-papa, kes ta kohe õigele teele tagasi suunavad. See ei ole ühiskonna mõistes arendav stiil, kuna see ei aita noori mitte kuidagi. Nooremad põlvkonnad küll ise mõistavad kirjanduslikku stereotüüpi, mis tuleneb romaanidest nagu „Kuidas elad, Ann?” või „Nullpunkt” ja oskavad seda ignoreerida, kuid vanematele kinnistavad taolised noorteromaanid arusaama, et nende lapsed ongi teismelistena veel purulollid ja ei suuda enda eest adekvaatseid otsuseid teha. Halb seltskond ja kannatused aga ei ole alati halvad, vaid võivad inimest tohutult arendada ja eluteel edasi lükata. Dostojevski on öelnud, et suure tarkuse ja emotsionaalsuse saavutamise teel on valu ja kannatused vältimatud ning tarkadel meestel peaks alati olema ka palju hingepiinu. See ei tähenda, et noortekirjandus peaks pakkuma enesehaletsusvõimalust ja halba eeskujut, vaid just seda, et mõnikord tuleb leppida maailma pahedega ja neid esile tuua - alati ei pea käsitlema kõike kui probleemi, millele tuleb otsekohe lahendus leida.

Kohalik filmimaastik aga käsitleb kõiki varem mainitud asjaolusid: stereotüüpilisi eestlasi, meie ajalugu ning noorte elu Eestis ja... Sellega see pea et piirdubki. Tänapäevane filmindus Eestis aga on üpriski elitistlik: Tallinna ülikooli audiovisuaalse meedia ning ristmeedia filmis ja televisioonis õppesuundadel on kehtestatud õppemaks, vastavalt 2000 ja 1900 eurot semestris. Noortele, kes ei tule jõukast perekonnast, käib tihtipeale 4000 eurot aastas üle jõu. Eesti filmitegijad on tihtipeale õppinud kas eelnevatel õppesuundadel või spetsialiseerunud filmirežiile enne õppemaksude kehtestamist. Näiteks on audiovisuaalset meediat õppinud 2016. aasta menufilmi "Päevad, mis ajasid segadusse" režissöör Triin Ruumet ning nendelt suundadelt suunduvadki enamik noori filmiärisse. Vanemad tegijad, nagu näiteks Urmas Liiv, on jõudnud aga tasuta oma kraadi kätte saada. Samaaegselt ei ole kinodes viimaste aastate jooksul näidatud ühtegi filmi, mille režissöör oleks TLÜ-s filmikunsti õppinud, mis on Eestis üks ainsatest tasuta filmindusele spetsialiseeruvaid alasid. Vähene rikkamapoolsem eliit kujundab tulevikus meie riigi filmikultuuri, kuna õppemaksuga aladelt lõpetab aasta-aastalt aina rohkem inimesi, kes saavad ka rohkem kajastust. Peame taas esile tõstma Dostojevski mõtte ning aru saama, et rahaliste raskuste puudumisel on inimesel ka vähem elulisi raskusi. Võib kahtluse alla seada uue „Nullpunkti” või „Mina olin siin” tekke, kuna eliit ei satu üldiselt oma mullist välja. Uued tuuled meie filminduses viivad tulevikus filmiäri ka teisele kursile – peame ootama ja vaatama, mida noored pead klassikaliste temadega ette võtavad.

Eestlased suudavad enda üle naljatleda tugeva iseloomu ja arenenud rahvuskultuuri tõttu – minevikus läbitud kannatused on andnud kultuurile ruumi ka enese üle mõtiskleda. Loomulikult pole iga stereotüüp positiivne, kuid Eesti inforuumi puhul pakuvad paljud inimestesse sissejuurdunud tüüpjooned välja teemasid, mis rahvas ühtekuuluvustunnet suurendavad. Klassikalistele temadele saame tulevikus ilmselt uuenduslikud käsitlused, eriti eesti arengujärgus filmikunsti tõttu. Eestlased peaksid olema õnnelikud, et meie kultuuriruum annab vabadust olla poliitiliselt ebakorrektned, et me saaksime ka edaspidi kriitika kaudu areneda.

Marit Osi - vanaeestlaste vaim südames alles teist aastat

Marion Kukk

Marit Osi on meie kooli abiturient, kes tõmbas pastlad jalga alles hiljaaegu, ent on sellegipoolest pärimustantsu armunud. Tüdruk kirjeldab, kuidas ta Poska tantsurühma astus, pajatab reisirist Poolasse ning arutleb, mispärast tänapäeva noored üldse arhailistesse tantsudesse niivõrd kiindunud on.

Millal sina rahvatantsuga tegelema hakkasid? Mis sind ajendas?

Mina olen rahvatantsuga üpriski vähe tegelema võrreldes mõne tuttavaga, keda tean. Alustasin 11. klassi alguses, kui paralleelklassis käiv sõbranna kutsus mind ja mu paarilist. Alguses olin küll veidi kahtlev, et kas tantsimine on minu pärusmaa, kuid praegu ei kahetse ma üldse, et läksin.

Mind ajendasid tantsima kindlasti võimalused, mis rahvatantsuga kaasnevad, näiteks erinevad tantsupeod ning oma rühma esindamise tunne. Lisaks saab Poska koolis ka lisakursuse kirja.

Millised on sinu meeldejäävaimad rahvatantsutunnid, konkursid, võistlused?

Kõige meeldejäävam hetk oli kindlasti 2018. aasta Kagu-Eesti Tantsupidu, mis toimus Põlvas Intsikurmu laululaval. Ühtekuuluvustunne oli seal suur ning sain oma esimese tantsupeo kogemuse kätte. Käisime ka 2019. aasta jaanuaris Poolas, Zakopanes. Võtsime osa ühest konkursist, kus esinesid lauljad ning tantsijad erinevatest riikidest nagu Venemaa, Valgevene, Poola, Ukraina, Läti, Saksamaa jne. Väga uhke oli esindada Eestit ning üleüldiselt oli vahva reis.

Kas Poska rühm on ka kuidagi ainulaadne võrreldes teiste Eesti omadega?

Kindlasti on, iga rühm on omamoodi ainulaadne. Aga arvan, et Poska rühm on selle poolest eriline, et meie juhendaja Liina Sauk on juba aastaid tegelema tantsimisega ning oli ka Kagu-Eesti tantsupeo üks juhtidest. Lisaks suudab ta käia erinevate linnade vahel igapäevaselt, sest ta ise ka tantsib oma rühmas.

Kas ja kuidas on sinu meelest eestlaste rahvatants erilisem kui teistel rahvastel?

Eestlaste rahvatants on kindlasti eriline selle poolest, et meil on iga piirkonna jaoks oma rahvariided ning ka tantsud ja traditsioonid erinevad, kuigi me ei ole suur riik. Lisaks toimuvad ju meil laulu- ja tantsupeod, millest iga kord aina rohkem inimesi osa võtab või vaatamas käib. Üleüldiselt on rahvatants viimase viie aasta jooksul saanud üha populaarsemaks, eriti noorte seas.

Meenuta ja kirjelda viimast suuremat meie kooli rahvatantsurühma väljasõitu Poolasse.

Mäletan, kuidas trennikaaslasega hommikul vara saime linnaliinibussis kokku ning õues oli jube külm ja tuiskas. Niisiis me raskete kohvritega sammusime kooli poole ning seal ootasime teistega koos bussi. Bussis oli mugav, sest ruumi oli palju, kuna bussijuhid võtsid meie jaoks suurema bussi, kui alguses plaanis oli võtta. Sõit kestis kaua ja kui jõudsimme õhtul pärast 17 h sõitu jõudsimme Varssavisse, kus hostelis ööbisime. Järgmisel hommikul jätkus bussisõit Zakopane poole, kuhu jõudmiseks pidime jälle 6h sõitma, kuid mida lähemale me jõudsimme, seda ilusamaks vaated läksid. Meie õnneks paistis taevas päike ning mäed olid lumised. Külalistemaja, kus peatusime, oli suur ning ka teised tantsijad majutusid seal. Järgnevatel päevadel tegime tantsuproove ja tutvusime Zakopanega. Linna oli superilus ja küllastasime jõuluturgu, kus treener Liina soovitas süüa nende tuntud sooja juustu moosiga. Neljas päev oli täiesti vaba ning meid viidi bussiga mägedesse, kus osa valisid suusatamise ja lauutamise ning osa läks spaasse. Järgmisel päeval oli plaan minna kõige kõrgema, üle 2000 meetri kõrguse, mäe peale. Meie õnneks oli ilm selge ja päike paistis, seega vaade mäe otsast oli super. Samal päeval saime ka linna peal ringi käia. Kuuendal päeval toimus konkursi finaali, kuhu sai esinema ainult segarühm ning neiduderühm jäi seekord publikuks. Saime ka teisi esinejaid vaadata ning lõpus jagati auhindu. Segarühm võitis oma vanusekategorias esimese koha ning neiduderühm sai eripremia.

Tagasitee Eestisse kulges kiiresti, sest kõik olid väga väsinud ning magasid poole ajast. Kõik olid väga rõõmsad koju minnes ning jäid reisiga rahule. Super seltskond, kellega käia! Aitäh!

Miks on sinu arvates pärimustants Eesti noorte seas praegu niivõrd populaarne? Kas arvad, et see populaarsus jääb püsima?

Kahjuks ei oska ma kindlat põhjust öelda, miks pärimustants nii populaarne hetkel noorte seas on, aga arvan, et viimasel ajal on räägitud palju sellest, kui oluline on hoida Eesti kultuuri ning noored on väga ettevõtlikud, seega üritavad säilitada seda, mis meile omane on. Kindlasti ka see tunne, et teed midagi rahvuslikku ning tantsupeo kogemus ei ole ikka võrreldav millegi muuga.

Ma ei saa kindlalt väita, et rahvatantsu populaarsus püsima jääb aga eks iga tantsija loodab seda. Praegu võib küll öelda, et pigem jääb püsima, kui kaob ära.

Mida tahad öelda inimesele, kes rahvatantsust pea midagi ei tea?

Ma tahaks murda seda stereotüüpi, et rahvatantsuga tegelevad ainult "maakad" ning et see on väga igav, sest tegelikult need tantsud, mis on just mõeldud noortele on tegelikult tehniliselt suhteliselt keerulised ning nõuavad aega, et selgeks saada. Lisaks tahan öelda, et rahvatants on ülimalt tore ning ka arendav, sest tantsusamme õppides lihasmälu paraneb. Seega soovitan kõigil kasvõi uurida rahvatantsu võimalustest ning ka osa võtta või vaatamas käia. :)

Märten, muusika ja matemaatika

Maarja Pettai

Märten Karm on Jaan Poska gümnaasiumi matemaatikaõpetaja, klassijuhataja ja õppejuht. Lisaks JPG-s töötamisele, on Karm Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis kontsertmeister ehk klaverisaatja.

Märten Karm on naerusuine matemaatikaõpetaja, kes tegutseb igapäevaselt JPG seinte vahel. Õpilased on kindlasti märganud õpetaja Karmi mängimas klaverit aktustel või Vaikse Muusika Õhtul, kuid ei tea tema haridus-ega muusikateest suurt midagi. Karmi huvid, muusika ja matemaatika, on midagi enam kui üks osa tema elust.

Märten Karm leidis tee muusikani tänu oma vanematele ja vanavanematele. Kuna kodus oli klaver ja vanaema oli klaveriõpetaja, tundus vanematele loogiline, et Märten Karm muusikat õppima läheb. Märten Karm mäletab, et läks 5-aastaselt Heino Elleri nimelise Muusikakooli eelklassi ning hakkas klaverit ja solfedžot õppima.

Kõige eredamalt meenuvad talle muusikakonkursid. „Osalesin lapsena tihti konkurssidel, ehkki need mulle ei meeldinud. Lapsed elavad kogemusi emotsionaalsemalt läbi, eriti kui konkurents on väga tugev,“ ütleb Karm. Karm peab instrumendi – täpsustades, klaveri – harjutamist väga raskeks.

“Ma harjutasin umbes kaks tundi nädalas, mida on väga vähe, aga see on isoleeritud aeg. Üksi kodus, üksi klassiruumis, üksi klaveri taga olla on kurb.“ Karm käis muusikakooli noorteosakonnas 9 aastat, peale mida astus ta keskastmesse.

Märten Karm õppis Tartu Karlova Koolis. Põhikool ei olnud talle meelt mööda. „Küll aga võib öelda, et sealne matemaatikaõpetaja suurendas minu huvi matemaatika vastu, ta oli väga hea,“ mõtiskleb ta.

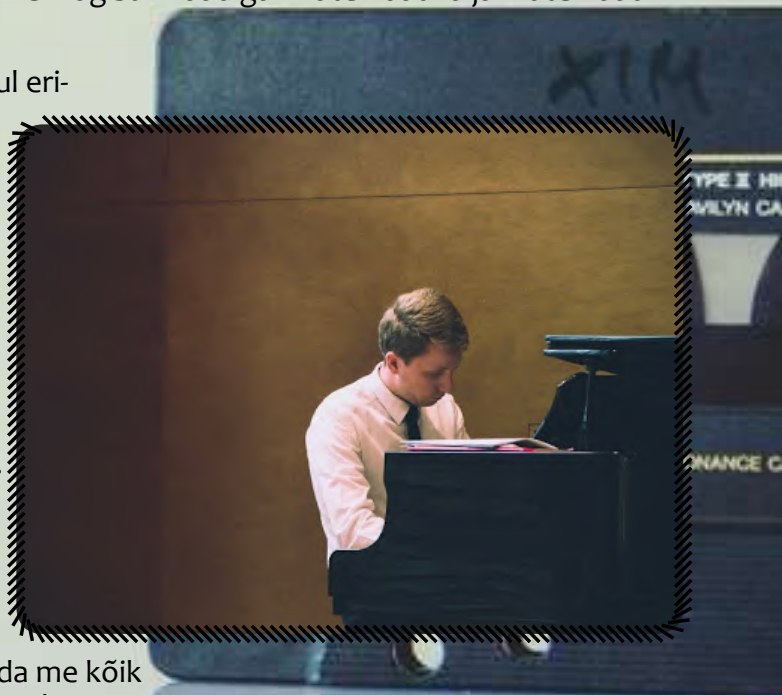
Sejärel astus noormees Tartu Hugo Treffneri gümnaasiumisse, õppides samaaegselt muusikakooli keskastmes veel neli aastat. Keskkool oli suur kontrast põhikoolist. Ta tunnistab, et tema elu kolm parimat aastat möödusid gümnaasiumis. Põhjus on lihtne: teda ümbritsesid intelligentsed ja vastutustundlikud inimesed ja tal tekkisid head sõprussuhted. Gümnaasiumi lõpetanud, ei teadnud Karm ka siis, mida edasi teha. Ta seisis silmitsi kahe valiku ees: kas õppida Eesti Muusikaakadeemias klaverit või õppida midagi muud, olgugi et ta ei teadnud, mis see midagi muud on. Senikaua, kuni Ta veel viimast aastat muusikakoolis käis, otsustas ta Tartu Ülikooli matemaatikat õppima minna, vähemalt üheks aastaks. Väikese lükke kõrgkooli minna andis Karmile tema ema kolleeg, kes soovitas „mingisuguse päris ameti“ selgeks õppida. Mitte, et muusik ei oleks päris amet, vastupidi, muusika päästab maailma, aga heaks muusikuks on raske saada ja neid ei mahu maailma palju.

Ülikooli peab Karm keeruliseks, aga lahedaks. „Pidigi koos pingutama ja kui asjadest aru saime, oli see väga suur võit,“ lausus Ta, „siiski jäi ülikoolist alles vähe sõpru, kellega ma peale lõpetamist siiani suhtlen.“ Aasta möödudes lõpetas Karm Elleri nimelise Muusikakooli ning otsustas ülikoolis matemaatika erialal jätkata, sest tundus imelik õppimist pooleli jätta.

HUVITAV FAKT: Suure üllatusena tuli tõsiasi, et matemaatika ei olnud Märten Karmi jaoks midagi erilist, vaid tema lemmiktund oli hoopis kirjandus. „Kui ma olin juba ülikoolis, kus õppisin ainult matemaatikat, hakkasin igatsema seda, et arutleda ja diskuteerida millegi üle. See on asi, mida matemaatikas ei saa teha,“ räägib ta.

Lõpetanud ülikooli matemaatika erialal, ei teadnud Karm ikka, mida teha. Seega oli vaja leida stabiilne töökoht. Finantsasutuses, pangas või kontoris töötamine tundus igav. Õpetajatöö ei olnud miski, millest Ta oleks unistanud. Õppejõud ja kursusekaaslased rääkisid, et Karmi selgitustest on lihtne aru saada ning soovitasid mõelda õpetajatöö peale. Ja Karm mõtles. Ta otsustas juurde õppida matemaatikaõpetaja eriala ning lõpetas ülikooli kahe magistrikraadiga: matemaatika ja matemaatikaõpetaja erialal.

Märten Karm on andnud mõne aasta jooksul erinevaid kontserte, mitu tükki aastas. Ta teeb koostööd oma kursakaaslasega, Tõnu Kalmiga, ja nad esinevad avalikult. Karm selgitab hea esinemise saladust: „Hea eeltöö peab olema tehtud ehk asi peab olema harjutatud selgeks. Enne esinemist on oluline läbi mõelda, mida sa tahad publikule edasi anda. Tähtis on leida hea balanss närvis olemise ja rahulik olemise vahel: kui liiga närvis olla, läheb untsu ja kui liiga rahulik olla, läheb ka untsu.“ Õpetaja Karm nendib, et närveerimise tõttu võib tema tehnika alt vedada. Lisaks hulgalistele esinemistele ja kontsertidele, on Ta loonud rohkelt lugusid, mille hulka kuuluvad peamiselt klaveri- ja elektrooniline muusika. Röyksopp, Sven Grünberg ja Jazztronik on artistid, kes on enim mõjutanud Märten Karmi loomingut. Sarnaselt Trad! Attacki muusikale, mida me kõik teame ja tunneme, on Karm kasutanud paljudes enda teostes Eesti rahvalaulu arhiivisalvestusi. Üks parimaid näiteid on 2008. aastal valminud „Nukumäng“.

Esiialgu pidas õpetaja Karm end halvaks suhtlejaks ja väitis, et talle ei meeldi teiste ees esineda. Irooniline, eks? Karmi lemmikosa õpetajaks olemisest on eduelamus, mis tekib õpilastel, kui nad mõistavad õpitut. „Kui õpilane pole tükk aega aru saanud millestki, proovin seletada teistmoodi või asjale teise nurga alt läheneda. Kui õpilane ütleb: „Aaaa! See käib niimoodi!“, siis sellised „Ahhaa!“ hetked pakuvad rahuldust.“ Õpetajale meeldib õpilastega suhelda, sest ta tunneb, et on omaks võetud. Kui küsida, mis on ebameeldivaim osa õpetajatööst, vastab Karm kähku: „Tööde parandamine.“ Talle ei meeldi, et tööde parandamine võtab kaua aega ja on ühekülgne. Lisaks sellele, peab keskenduma vigadele ja neid märkama.

Märten Karm räägib, et on väga rahul oma valikutega, sest on tal on õnnestunud säilitada nii muusikalist kui matemaatilist osa oma elus. Samaaegselt mitme huviga tegelemine on keeruline, sest see nõuab palju aega ja tähelepanu. Samas on erinevad huvid elu tasakaalustajad: muusikaga saab ennast väljendada ja stressi maandada. JPG on õpetaja Karmi meelest suurepärane valik, sest tema

sõnul on sinne kollektiiv üks väga lahe seltskond, kes ajab õiget asja. Õpetajad on toetavad ja sõbralikud. Karm arvab, et ta soovib olla õpetaja senikaua, kuni tunneb, et teeb seda tööd hästi või et tal on midagi õpilastele anda. Ta põhjendas oma arvamust sellega, et õpetajal ei ole kerge oma karjääriredelil liikuda. Praegu on õpetaja Karm ka reaal- ja loodusainete valdkonna õppejuht. Talle meeldib see, et õppejuhil ei ole kindlaid ülesandeid, nii muutub töö mitmekülgsemaks. Muusikast loobumisele ei ole Ta kunagi mõelnud, sest see on nii loomulik osa tema elust.

Õpetaja Karm annab nõu õpilastele, kes seisavad sarnase olukorra ees, tähendab, kes ei tea, millega tegeleda. „See kõlab hästi klišeelikult, aga see on minu jaoks oluline. Kui õpilane lõpetab kooli, siis tihti proovivad tema vanemad, sõbrad või tuttavad teda suunata. Hästi oluline on olla iseenda teeraja, isegi kui see tundub esialgu rumal olevat. Ei ole olemas valesid otsuseid. Proovi erinevaid asju ja leia, mis sulle kõige rohkem meeldib.“ Õeldu peale ta hakkas naerma ja lausus: „Ehkki see on natuke vastupidine sellele, mida mina tegin.“

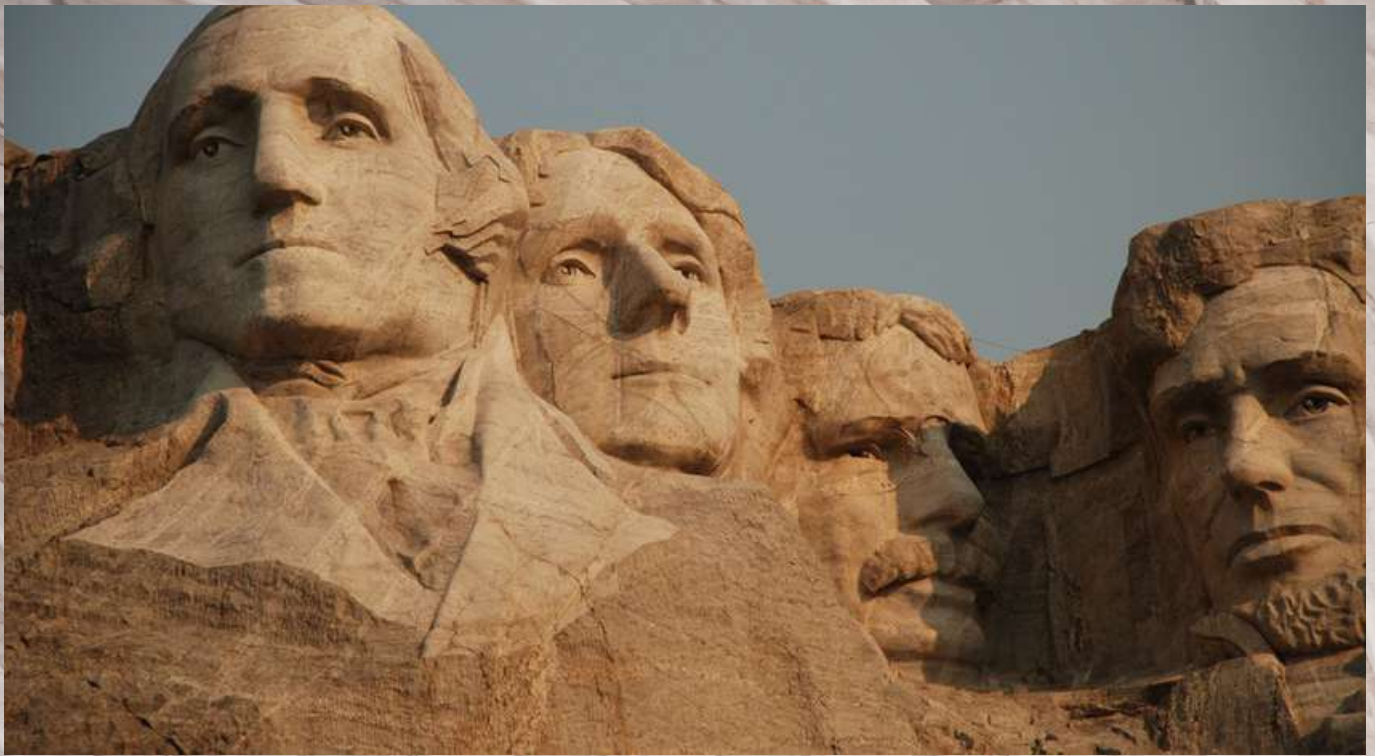
Toksiline maskuliinsus 21. sajandi maailmapoliitikas

Isabel Laipea

21. sajand algas populismi tähelennuga: uues ja vanas maailmas tekkis tasapisi hirm globalisatsiooni ees, mis valmistas Euroopa ja Ameerika poliitmaastikud ette “meie vs nemad” poleemikaks. USA presidendi Donald Trumpi, Venemaa presidenti Vladimir Putini ja UKIPi liidri ja Euroopa parlamendi liike Nigel Farage’i liigitab ajakiri TIME populistideks. Kolm poliitikat on läinud ajalukku püsiva jälje Brexiti ja demokraatliku riigi valimistesse sekkumisega. Ühine faktor kahe riigipea ja Suurbritannia Iseseisvuspartei juhi vahel on nende toksiline maskuliinsus, mis on aidanud neil võimule saada ja võimul püsida. Praegune poliitiline maailm on ebakindlusest olenev mata täis mehi nagu eelmainitud valitsejad, kes kohtlevad avalikkuse silmis poliitikat kui võistlust ning tahtmata kandub selline suhtumine ka kodanike igapäevaellu.

Toksiline maskuliinsus on üks peamistest teguritest, mis 21. sajandi poliitikat mõjutab - oma aluseta olemusvõitluses, mis põhineb vaid vajadusel riigi hiilgust näidata, eralduvad riigid ja rahvad teineteisest. Ego paisutades teevad riigipead omakasupüüdlikke otsuseid, hüljates tihti demokraatia kõrgeima võimukandja e rahva huvid, abivajavad riigid ning tähelepanuta jääb ka elukeskkonna tervis ja terviklikkus. Sellise pöörde on teinud ka Suurbritannia Brexiti kaudu. Farage’i eestvedamisel alustas UKIP EL-i vastast kampaaniat provotseerivate loosungitega, mis väljendasid EL-i iket ÜK-s. Sarnase otsuse on teinud ka USA: 2017. aasta suvel otsustas D. Trump taanduda Pariisi kliimakokkuleppes, põhjendades seda resolutsiooni sõnavõtuga, kus väljendas, et kliimakokkulepe “karistab” USA-d ja kahjustab riigi tööturgu. Mõlema näite puhul võib tähele panna “meie vs nemad” mentaliteeti, mis aitab kaasa riigipeade eneseupitamisele - EL-i halvas valguses kujutamine annab põhja ego kasvatamisele. Kergesti mõjutatavatele isikutele jääb seekaudu maailmast mustvalge pilt - meie oleme head, nemad halvad -, mis süvendab vaid ühiskondlikke probleeme. Valitsusjuhid hülgevad toksilise maskuliinsuse tõttu üldtunnustatud ühiskondlikud väärtused, nagu teiste aitamine, loodusvarad, ning tagaplaanile jäetakse ka oma rahva heaolu.

Mürgisus ja egoism panevad proovile ka riikide julgeoleku, kuna enfa heroilisust demonstreerides muutuvad diplomaatilised suhted pingeliseks. 21. sajandil on pea igal arenenud maailma kodanikul võimalus end pidevalt sotsiaalmeedia kaudu väljendada - ja sellest võimalusest ei ütle ära ka maailmaliidrid. 2017. aasta alguses teravnesid USA ja Põhja-Korea suhted, kui teine ulatuslike raketiekspriimentidega alustas. President Trump võttis katsete järel sotsiaalmeedias sõna, laskudes labaste isiklike solvanguteni. Põhja-Korea liider Kim Jong-Un kõnetas kogu aasta vältel oma sõnavõttudes Trumpi, kes omakorda Twitteris vastas. 2018. aastaks kujunes sõnasõda väga konfliktseks, kui riigijuhid üksteist “vanaks, paksuks ja lühikeseks” kutsusid. Toksiliselt maskuliinsed isikud ei talu oma mehisuse haavamist (üldtunnustatud mehised omadused on näiteks noorus, pikk ja tugev kehaehitus, julgus jne) ning kahe poliitiku tüli arenes sõjaähvardusteni - räägiti lausa tuumarelvadest. Poliitikasse imbunud mürgine mehisus seab ohtu riigijuhi rahva ja kahjustab poliitilisi suhteid.

Peale poliitilise maastiku destabiliseerimise ja riikidevaheliste suhete häirimise süvendavad agressiivsed valitsusjuhid ka ühiskonnasiseseid konflikte. Valitsusjuht on kui rahvustunde etalon, mistõttu mõjutab liidri käitumine pahatihti ka teiste ühiskonnaliikmete käitumist - seda näitavad sotsiaalne killustumine ja vastasseisud Brexiti ja Trumpi poliitika tõttu. Arvamusliidri hoiakud annavad ka tema valijaskonnale, seega toodab toksiline maskuliinsus vaid toksilist maskuliinsust. Taolise käitumisega kaasneb ka isikukultus: Vene föderatsiooni president Vladimir Putin on 21. sajandi Euroopas esmaklassiline juhtum indiviidi kummardamisest. Venemaa riigijuht on meedialkanalite kaudu endale loonud imago ideaalsest mehest, kes suudab pea kõike: relva käsitleda, kala püüda, karuga ratsutada, vajadusel karu tappa ja pärast seda karu ära küpsetada. Loomulikult hoiab ta oma keha ja vaimu sama teravana nagu oma jahinuga. Eelmainitud tegevustes palju pahesid ei leia, kuid oma mehisust teostab Putin ka hoopis verisemal viisil: hüperagressiivse välispoliitika kaudu. 1991. aastast tänaseni on Venemaa osalenud kaheteistkümnes erinevas relvakonfliktis ning on süüdi mitmekümne tuhande isiku surmas. Selline käitumine aitas endisel KGB luureagendil 2000. aastal võimule tulla ja tänaseni võimul püsida - toksiline maskuliinsus toodab vaid toksilist maskuliinsust. Agressiivsete riigipeade tihti ekstreemsed aated ärritavad ja ässitavad ühiskonnaliikmeid teineteise vastu, kuna "meie vs nemad" retoorika kajab kogu rahva seas. Taoline mentaliteet tekitab ühiskonnasisest lõhenemist, mis omakorda panustab valitsusjuhi võimulpüsimise jätkule. Hüpermaskuliinsus mõjutab paljudes riikides sise- ja välispoliitikat.

Suur osa tavainimese elust on mõjutatud riigimeeste lapsikutest, omakasupüüdlikest otsustest. Seni, kuni oluline kommunikatsioon sõltub meeste ebakindlusest, ei arene diplomaatilised suhted maailmas tervemaks. Kui maailmapoliitikat juhib egoism, mitte kollektivism, kui valitsuspead arvavad vajalikuks teineteisega mõõtu võtta, ei saa riigijuhid lahendada aktuaalseid kriise ning ei suuda kodanikud aidata abivajajaid.

Karl Mattias teeb Noortekohvikut!

Poska aktiivne ja alati rõõmsameelne abiturient Karl Mattias Laiuste teeb koos teiste särasilmsete Tartu noortega midagi vahvat! Nimelt on neil käsil projekt, mille raames avavad nad peagi südalinnas noortekohviku, mille eesmärk on anda noorukitele võimalus omandada oma esimene töökogemus. Lisaks sellele on tulevane kohvik ka paik, kus pärast tunde koolitükke teha ja erinevates tegevustes oma panus anda. Seesugune ettevõtmine annab noorele inimesele võimaluse kogukonnaelus kaasa lüüa ning tunda, et temagi hääl saab kuulud. Noortekohvikus hakkavad toimuma erinevad üritused - infopäevadest ja koolitustest töötubadeni. Ehkki projekt sai Hooandja kaudu vajaliku toetuse kohviku teostamiseks, on sinul, hea lugeja, neid veelgi aidata! Vaata hoolikalt oma kodu üle, kui märkad seal asju, mida sina enam ei vaja (toolid, lauad, toataimed jms), siis anna neile uus elu Tartu Noortekohvikus. Mine sa tea, äkki veedad sinagi peagi koos teiste noorukitega mõnusalt aega, aga juba endale tuttavas kott-toolis puhates!

"MUL ON KODUS
NIISAMA OLLES IGAV JA
MIDAGI VÕIKS OMA
AJAGA TEHA. KUNA SEE
ACTUALLY ON KASULIK
TULEVIKU PLAANIDE
JAOKS, SIIS PANUSTAN
MTÜ 4YOUTHESTIS"

Mattias, 18
MTÜ 4youthEST tööühma liige

Mõista, mõista, kes see on...

Kuidas Mann, nõnda ... ?

Õhtust targem, koidusaatja?

Kes sädemeid külvab, see ... lõikab.

Jookseb ööd ja päevad, iial ära ei väsi.

**Tädi tõi tangu, sõtse tõi sõira, onu tõi
ube, kes tõi leiba?**

Jaan Poska oleks uhke ehk meie kooli õpilaste parimad pärlid

Õpilane 1: Oota, mis aastal see jüriöö ülestõus oligi?

Õpilane 2: Mulle ei jää see aastaarv vist kunagi pähe... aga vaata Alliku eelmise aasta slaididelt!

Õpilane 3: **Naerab** Aga miks ta lihtsalt guugeldada ei või?!

Õpilane 2: **Ärritub** No ma ei tea, MINA usaldaksin Alliku slide küll rohkem kui internetti.

Õpilane 1: See ei ole üldse vana film, kaks aastat tagasi tuli välja.

Õpilane 2: Kuule, aasta on 2018, mitte 2010, see tuli kümme aastat tagasi välja.

Õpilane 1: **Vaatab mõtliku pilguga kaugusesse** Peaks endale vist juba hauda hakkama kaevama.

Õpilane 1: Mu ema on vahel nii vanameelne, küll ta mõtleb, millisest liiduvabariigist mõni puuvili on sisse toodud või palub mul minna Prismasse vaatama, kas piima üldse on.

Õpilane 2: **Naerab** Miks ta nii küsib, kust ta siis pärit on?

Pinginaaber 1: Palun seleta, mida see õpetaja just rääkis.

Pinginaaber 2: No seda, et on olemas konstitutsiooniline ja parlamentaarne monarhia.

Pinginaaber 1: Ahah, aitäh, aga kumb meil siin Eestis on?

Meesoost abiturient: No, ma ikka ei saa nendest feministidest aru. Ütle mulle, mis vahe neil feministidel ja seksistidel üldse tegelikult on, ah?

Õpilased teevad keemias rühmatööd ja jagavad ülesanded omavahel ära.

Õpilane 1: Mul on oma ülesanded valmis, saaksid enda oma näidata?

Õpilane 2: Ma saadan pildi.

Õpilane 1: **Vaatab saadetud pilti ja pöördub õpilane 3 poole** noh, defineeri!

Õpilane 3: **Segaduses** mida ma defineerin?

Õpilane 1: No ütle mulle, mis siin esimesel real kirjas on.

Õpilane 3: **Dikteerib lause**

Õpilane 1: **Võtab ette järgmise lause ja palub jälle defineerida**

Õpilane 3: **Endiselt segaduses ning loeb ka järgmise lause ette**

Õpilane 1: Defineeri palun see viimane ka!

Õpilane 3: **Närviliselt** mida ma sul siin defineerin!?! Siin pole ühtegi mõistet ju.

Õpilane 1: No aga ma ei saa käekirjast aru, palun defineeri mulle kirjutatu.

Õpilane 3: Sa mõtled äkki sõna „dešifreeri“?

Õpilane 1: **Vapustunult** misasja? Sihuke sõna eesti keeles olemas?

Õpetaja jagab õpilastele ajaloo kontrolltöid.

Pinginaaber 1: Ou, Balti kett oli aastal 1939, eksju?

Pinginaaber 2: Misasja? Mõttele korra, mis 39. aastal toimus.

Pinginaaber 1: Balti kett??

Pinginaaber 2: Ei-ei, siis sõlmiti ju MRP ja algas teine maailmasõda.

Pinginaaber 1: Noh? Ja siis?

Pinginaaber 2: Mõttele natuke.

Pinginaaber 1: No miks ei võinud need baltlased siis just sel aastal käest kinni hoida!?